

Η πρόταση του πρύτανη του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) Θεόδωρου Φορτσάκη για ντε φάκτο κατάργηση των φοιτητικών συλλόγων μέσω της αντικατάστασης των γενικών τους συνελεύσεων από ηλεκτρονικές ψηφοφορίες, όσο κι αν μοιάζει καινούργια, στην πραγματικότητα δεν είναι παρά μια τεχνολογικά εξελιγμένη εκδοχή παλαιότερων νομοθετημάτων για τον έλεγχο του ριζοσπαστικού φοιτητικού κινήματος από την εκάστοτε κυβέρνηση. Νομοθετημάτων με άρωμα επταετίας, που όμως έμειναν στα χαρτιά.

Στις 17 Ιουλίου 1975, λίγο πριν από τη συμπλήρωση ενός έτους από την πτώση της χούντας, κι ενώ ο άνεμος του κοινωνικού ριζοσπαστισμού της Μεταπολίτευσης έπνεε ήδη στους χώρους δουλειάς και σπουδών, η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας προώθησε προς ψήφιση στη Βουλή νομοσχέδιο για τον έλεγχο του φοιτητικού κινήματος.

Διαβάζουμε στον Ριζοσπάστη της εποχής: «Δύο ήταν τα κύρια σημεία του νομοσχεδίου: Η μετατροπή των φοιτητικών συλλόγων σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και η καθιέρωση της υποχρεωτικής συμμετοχής των φοιτητών στις αρχαιρεσίες, με ποινή αποκλεισμού από τις εξετάσεις». Στο φύλλο της 19ης Ιούλη διαβάζουμε ακόμη: «Με τις διατάξεις που μπαίνουν οι συνελεύσεις είναι αδύνατες. Για παράδειγμα η Νομική Σχολή, για να κάνει συνέλευση, χρειάζεται 14.000 παρόντες φοιτητές!»

Ο στόχος της κυβέρνησης και τότε, όπως και τώρα, ξεκάθαρος: Με πρόσχημα τη «δημοκρατία» και την καθολική συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων να βάλει το κίνημα «στο γύψο», καθιστώντας απαγορευτική επί της ουσίας τη διεξαγωγή γενικών συνελεύσεων.

«Ουσιαστικά τα νομοσχέδια για τους φοιτητικούς συλλόγους έχουν πηγή τους την εισήγηση του χουντικού “υπουργού” Θεοφύλακτου Παπακωνσταντίνου, που είχε κάνει επί χούντας, μετά την απόλυσή του από το υπουργείο, στον δικτάτορα Παπαδόπουλο. Η χούντα τότε δεν τόλμησε να ψηφίσει παρόμοιο νόμο» διαβάζουμε ακόμα στο ίδιο φύλλο του Ριζοσπάστη.

Κατά τα άλλα, ο Θ. Φορτσάκης, ο οποίος 40 χρόνια μετά προσπαθεί να επιβάλει ίδιας έμπνευσης περιορισμούς, θίγεται όταν στιγματίζεται σαν χουντικός.

Η απάντηση του φοιτητικού κινήματος ήταν άμεση και μαζική:

Στις 22 Ιούλη 1975, μες στο κατακαλόκαιρο, περισσότεροι από 30.000 φοιτητές και νεολαίοι διαδήλωσαν στο κέντρο της Αθήνας ενάντια στο χουντικής έμπνευσης νομοσχέδιο. Την επομένη, στις 23 Ιουλίου, ο Ριζοσπάστης έγραφε: «Χιλιάδες φοιτητές, νεολαίοι και λαός είχε συγκεντρωθεί από νωρίς χθες το απόγευμα στο προαύλιο και στους γύρω δρόμους του Πολυτεχνείου κρατώντας πανό με κύρια συνθήματα: Όχι κρατικό συνδικαλισμό – Όχι στο νόμο του Γκαντώνια – Λευτεριά, δημοκρατία στην Ανώτατη Παιδεία.

«Ύστερα πραγματοποιήθηκε πορεία όλων των συγκεντρωμένων προς τη Βουλή μπρος στην οποία διαλύθηκαν. Συγκινητική ήταν η συμπαράσταση που εκδηλωνόταν προς τους διαδηλωτές από τον κόσμο στα πεζοδρόμια και τα μπαλκόνια.

Ακόμα μια από τις συγκλονιστικές στιγμές της πορείας ήταν η ολιγόλεπτη στάση στο σημείο όπου είχε δολοφονηθεί πριν από μια δεκαετία ο ήρωας Σωτήρης Πέτρουλας. Το τέλος της σύντομης ομιλίας εκπροσώπου της ΕΦΕΕ κάλυψε η μυριόστομη φωνή των χιλιάδων διαδηλωτών: Σωτήρη, ζεις, εσύ μας οδηγείς - Με αγώνες τιμούμε τους νεκρούς μας. Από μακριά φαινόταν ένα δάσος από γροθιές».

Την ίδια μέρα, στις 23 Ιουλίου, 200.000 οικοδόμοι και ξυλουργοί προχωρούσαν σε 24ωρη πανελλαδική απεργία. Η συγκέντρωση της Αθήνας θα χτυπιόταν άγρια από τα ΜΑΤ, που έπνιξαν το κέντρο της πρωτεύουσας στα δακρυγόνα.

Κάτω από τη μαζική αντίδραση του φοιτητικού κινήματος η κυβέρνηση προχώρησε σε έναν ελιγμό: Το υπουργείο Παιδείας ανακοίνωσε ότι θα δοθεί στους φοιτητές και τους καθηγητές «νέο» νομοσχέδιο, πάνω στο οποίο θα μπορούσαν να διατυπώσουν τις απόψεις τους. «Ωστόσο η αντιδραστικότητα και του “νέου” αυτού νομοσχεδίου, που ουσιαστικά είναι όμοιο με το πρώτο, οδηγεί σε αποτυχία τον ελιγμό της κυβέρνησης» διαβάζουμε στον Ριζοσπάστη.

Ο αγώνας των φοιτητών, σε συνδυασμό με τον ευρύτερο κοινωνικό αναβρασμό και τους μεγάλους εργατικούς αγώνες της περιόδου, ανάγκασε τη Νέα Δημοκρατία να αποσύρει το νομοσχέδιο στα μέσα του Σεπτεμβρίου.

Το 1975 το φοιτητικό κίνημα κατάφερε να μετατρέψει τον αγώνα του ενάντια στον κυβερνητικό αυταρχισμό σε παλλαϊκή υπόθεση. Σωματεία εργαζομένων, αυτοαπασχολούμενων, επιστημονικοί και πολιτιστικοί σύλλογοι, εκπαιδευτικοί κάθε βαθμίδας, ακόμα και στελέχη της τοπικής αυτοδιοίκησης εξέφρασαν την υποστήριξή τους και συντάχθηκαν με τον αγώνα των φοιτητών.

Σήμερα, 40 χρόνια μετά, ο κοινός βηματισμός φοιτητικού και εργατικού κινήματος παραμένει ζητούμενο. Η κοινωνικοπολιτική συγκυρία είναι βέβαια πολύ διαφορετική σε σχέση με το 1975 και η πτώση του κινήματος μετά την «άνοιξη» της διετίας 2010-2012 θέτει επιπρόσθετα εμπόδια.

Οι συνθήκες όμως όχι μόνο απαιτούν αλλά και προσφέρονται για τον κοινό αγώνα της σπουδάζουσας νεολαίας και των εργαζομένων. Γιατί οι προσπάθειες των πρωτανικών αρχών του ΕΚΠΑ για κατάργηση των φοιτητικών συλλόγων αποτελούν το πρελούδιο για την ευρύτερη επίθεση που ετοιμάζουν την επόμενη περίοδο κυβέρνηση - ΕΕ - ΔΝΤ ενάντια στους εργαζόμενους με τον αντισυνδικαλιστικό νόμο, που επί της ουσίας καταργεί το δικαίωμα του συνδικαλισμού. Οι συνθήκες λοιπόν είναι ευνοϊκότερες από ποτέ για να πάρει σάρκα και οστά το σύνθημα «Φοιτητές - εργατιά, μια φωνή και μια γροθιά», με αρχή την ελπιδοφόρα κοινή πάλη των φοιτητών και των εργαζομένων του ΕΚΠΑ, στα χνάρια του νικηφόρου κινήματος του 1975.

ΠΗΓΗ: **ΠΡΙΝ**